

Kestävä kehitys

KASO – MATILDA METSÄKETO

Mitä on kestävä kehitys?

- ▶ Kehitystä, joka vastaa nyky-yhteiskunnan tarpeisiin tekemättä myönnytyksiä tulevan sukupolven tarpeiden kustannuksella, esim. luonnonvarojen riittävyys
- ▶ Kestävän kehityksen politiikka on kehittynyt ja muotoutunut vähitellen yhä kattavammaksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi
- ▶ Jokainen voi valinnoillaan edistää kestävää kehitystä
- ▶ Lähihoitaja voi myös työssään ohjata asiakkaita tekemään hyviä valintoja ja huomioimaan kestävä kehitys

CASE

Hoitajaopiskelija on oppimassa päiväkodissa pienten lasten ryhmässä. Päiväkotiryhmässä on useita lapsia, joiden vanhemmat ovat ekologisesti valveutuneita. He tuovat lapsille omat vegaaniruokat, koska monissa päiväkodin ruoissa on käytetty eläinperäisiä raaka-aineita.

Henkilökohtaisia ruokia säilytetään jääkaapissa ja ne lämmitetään erikseen. Ruokailuja varten työntekijöillä on listat, mitä ruokia kukin lapsi saa syödä. Lapset vertailevat keskenään ruokiaan ja välillä kieltäytyvät syömästä omaa ruokaansa.

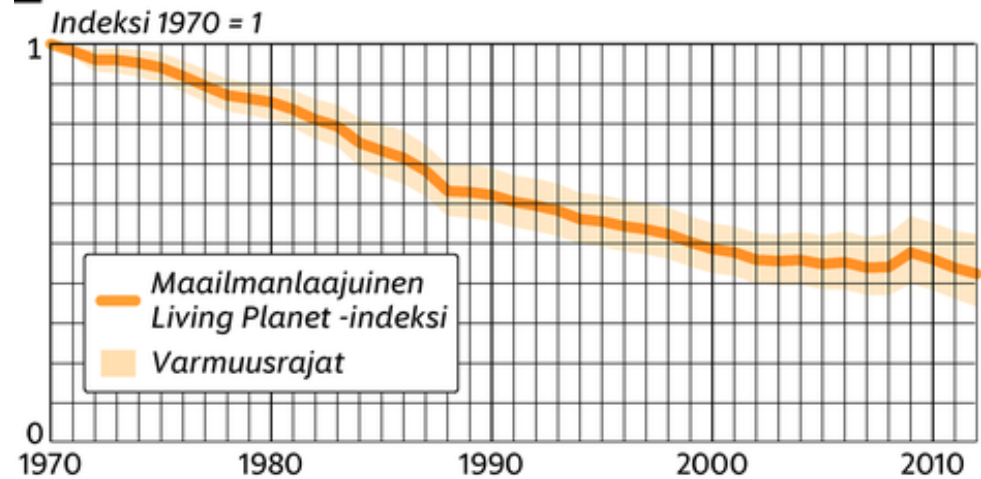
Osa lapsista käyttää kankaisia ekologisia vaippoja, jotka laitetaan käytön jälkeen erilliseen pussiin kotiin vietäväksi. Silloin tällöin vaipat vuotavat ja lapsi täytyy viedä pesulle ja vaatteiden vaihtoon.

Monet työntekijät ovat harmistuneita lisätöistä, joita vegaaniruuat ja kangasvaipat aiheuttavat. Opiskelija pohtii asiaa eettiseltä kannalta: kestävä kehitys alkaa yksilön valinnoista, mutta onko yksilöllä oikeus valita muille lisätöitä aiheuttavia vaihtoehtoja?

Ekologinen kestävyys

- ▶ Biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen
- ▶ Ekosysteemin säilyminen
- ▶ Ihmisen taloudellisen ja aineellisen toiminnan sopeuttaminen luonnon kestäkykyyn
- ▶ Kansainvälinen yhteistyö

Maailman selkärankaisten määrä on pienentynyt 58 prosenttia vuodesta 1970

PETRI SALMÉN / HS, lähde: Living Planet -raportti 2016 / WWF

Maapallon ylikulutuspäivä

- ▶ Maailman ylikulutuspäivä on viime vuodet pysytellyt elokuun alussa.
- ▶ Käytämme noin seitsemässä kuukaudessa luonnonvarat, joiden pitäisi riittää koko vuodeksi.
- ▶ Suurimmat syyt tähän on energiantuotanto, liikenne ja ruoantuotanto
- ▶ Maailmanlaajuiset kriisit, kuten korona, saattavat hetkellisesti vähentää ylikulutusta (vuonna 2020 maapallon luonnonvarat riittivät 3vk pidempään) mutta eivät ole kestävä ratkaisu
- ▶ Tänä vuonna ihmiskunta tarvitsisi 1,6 maapalloa kattaakseen kulutuksensa

Taloudellinen kestävyys

- ▶ Sisällöltä ja laadulta tasapainoinen kasvu joka ei perustu velkaantumiseen tai varantojen hävittämiseen
- ▶ Kestävä talous edellytys yhteiskunnan toiminnoille
- ▶ Pitkäjänteinen talouspolitiikka luo otolliset olosuhteet kansallisen hyvinvoinnin vaalimiselle ja lisäämiselle
- ▶ Kestävälle pohjalle rakennettu talous myös auttaa kohtaamaan vastaan tulevia haasteita, kuten huoltosuhteen muutos väestön ikääntymisen seurauksena
- ▶ Vastuullinen kuluttaminen

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- ▶ Hyvinvoinnin edellytysten takaaminen seuraaville sukupolville ja jakautuminen tasapuolisesti
- ▶ Haasteina hallitsematon väestönkasvu, köyhyys, ruoka- ja terveydenhuolto, sukupuolten välinen tasa-arvo, koulutuksen järjestäminen
- ▶ Kansalaisten perushyvintointi tärkeä edellytys ekologisen kestävyuden edistämiseksi
- ▶ Kulttuurien monimuotoisuuden säilyttäminen, kulttuurien arvostus ja vuorovaikutus sekä suvaitsevaisuus

Tee testi

Kartoita oma hiilijalanjälkesi, ja tee suunnitelma ilmastonmuutoksen torjumiseksi:

- ▶ <https://sitoumus2050.fi/elamantavat#/>

Miten kestävä kehitys näkyy lähihoitajan arjessa?

- ▶ Jätteet ja jätehuolto
- ▶ Jätteiden synnyn ehkäisy
- ▶ Vaaralliset jätteet
- ▶ Hankinnat
- ▶ Kemikaalit
- ▶ Energian kulutus
- ▶ Veden kulutus

Jokaisessa työyksikössä tulee olla selkeät toimintaohjeet, joilla ympäristöystävällisyys otetaan huomioon, ja siihen pitää henkilöstö perehdyttää.

6 Merkitse rasti niihin ruutuihin, joissa kuvailtuihin tekoihin olet jo osallistunut:

Lajitellut jätteitä	Annostellut pesuaineita säästeliäästi	Vähentänyt kerta-käyttöpakkausten tai -astioiden käyttöä	Pyrkinyt edistämään ympäristön esteettisyyttä	Jättänyt ostamatta tarpeettoman tavarain	Käyttänyt ympäristöä säästäviä pesuaineita
Kerännyt rahaa hyväntekeväisyyteen	Tarjonnut ystävyyttä yksinäiselle	Istuttanut puun tai kasvin	Vähentänyt lihan syömistä	Auttanut apua tarvitsevaa kaupassa tai liikenteessä	Käynyt metsässä poimimassa marjoja tai sieniä
Laskenut jonkin huoneen lämpötilaa	Käyttänyt polkupyörää tai kävellyt autoilun sijaan	Ostanut tuotteen paikalliselta käsityöläiseltä	Lahjoittanut vanhoja vaatteita tai tavaroita niitä tarvitsevalle		Sammuttanut turhat valot
Valmistanut tuotteen kierrätysmateriaaleista	Vähentänyt shoppailua	Kerännyt roskat pois luonnosta roskikseen	Vähentänyt jätteen määrää	Ostanut lähiruokatuotteita	Pyrkinyt vähentämään melua kotona, koulussa tai työssä
Ottanut kontaktia vieraasta kulttuurista tulevaan	Käyttänyt kosmetiikkaa, jota ei ole testattu eläinkokeilla	Pyrkinyt estämään kiusaamista	Käyttänyt mahdollisuuksien mukaan kylmää vettä lämpimän veden sijasta	Puolustanut jotakuta, jota on kohdeltu väärin	Suosinut ostoksissa kotimaisia tuotteita
Jättänyt pakkamatta hedelmät muovipussiin kaupassa	Vähentänyt veden kulutusta	Auttanut kehittyvien maiden asukkaita	Antanut rahaa keräykseen tai kolehtiin kirkossa	Myynyt vaatteita kirpputorilla	Kannustanut jotakuta, joka tarvitsee rohkaisua
Kertonut oman kotiseudun historiasta muualta tulleelle	Edistänyt naisten ja miesten välistä tasa-arvoa toimimalla sukupuolellesi epätyypillisellä tavalla	Valinnut kestävämmän tuotteen, vaikka kestävä on kalliimpi	Käynyt kulttuuri-tapahtumassa	Yrittänyt ehkäistä syrjäytymistä auttamalla jotakuta opiskelussa tai työnhaussa	Sammuttanut elektroniset laitteet käytön jälkeen
Kerännyt roskan päivässä	Pyytänyt itsellesi vain asioita, joita oikeasti tarvitset	Ladannut kännykkäsoveluksen, joka kertoo tuotteen viivakoodin perusteella sen sisällöstä ja ekologisuudesta	Pyytänyt vain yhden joululahjan, jonka oikeasti haluat	Osallistunut Earth Hour -tapahtumaan, jossa sammutetaan kaikki sähkövalot tunnin ajaksi	Katsonut Youtubesta videoita haksanoilla saastuminen, pollution, smog ja plastic ocean

Tehtävät

- ▶ Kirjasta s. 36 teht. 1-5 (ei arttu-tehtävä)
- 1. Mitkä osa-alueet kuuluvat kestäväan kehitykseen?
- 2. Miten kestävä kehitys voi toteutua hoitajan työssä?
- 3. Pohdi millä tavoin taloudellinen kestävyys tukee muiden kestäväan kehityksen osa-alueiden toteutumista?
- 4. Miten työyksikön taloudellisuutta voidaan parantaa? (valitse joku esimerkki työyksikkö, esim päiväkotiti tai palveluasunnot)
- 5. Mieti esimerkkejä oman elämäsi taloudellisuudesta:
  - a) Mitkä välineet ja tilat voivat olla yhteiskäytössä?
  - b) Missä asioissa voisit noudattaa paremmin kohtuullisuuden periaatetta?
  - c) Missä asioissa ja tilanteissa olet säästäväinen?
  - d) Mitä tavaroita voisit uusiokäyttää?

+ Bonuskysymys: Milloin tänä vuonna on/oli maapallon ylikulutuspäivä?